Rok I. Wilno, d. 25 marca 1927 r. Nr. 6.

Wiadomości Archidiecezjalne Wileńskie

Cena prenumeraty:
Rocznie . . 15 zł
Półrocznie . 8 zł
Nr. pojedyń. 80 gr

DWUTYGODNIK KAPŁAŃSKI

REDAKCJA I ADMINISTRACJA.
Wilno, ul. Zamkowa 6.
Kurja Metropolitalna Wileńska
Konto P K. O Nr 80 833.

Cena ogłoszeń:
Cała strona . 60 zł
Pół strony . 30 zł
1/4 strony . . 15 zł
1/8 strony . . 8 zł

Agnoscite quod agitis: imitamini quod tractatis. *Pont. Rom.*

DZIAŁ URZĘDOWY.

Zarządzenia Stolicy Apostolskiej.

Rocznica św. Cyryla Apostoła narodów słowiańskich. — Z powodu 1100-letniej rocznicy urodzin św. Cyryla Ojciec św. dn. 13 lutego r. b. wystosował list do Biskupów Serbji, Kroacji, Slawonji i Czechosłowacji, w którym, pochwalając zamiar urządzenia obchodu jubileuszowego, zachęca, aby się postarali przedstawić wiernym wszystkich stanów i wszelkiego wieku wielkich Apostołów Słowian: św. Cyryla i św. Metodego—do naśladowania, nawołuje do jedności, a zwracając się do tych narodów, które z ust Apostołów Słowian przyjęli wiarę św., a potem od niej odstąpili, zachęcając do połączenia z jedynym prawdziwym Kościołem katolickim. (*Acta Ap. Sedis*, t. 19, str. 93).

Nominacja Biskupa. — Ojciec św. dekretem św. Kongr. Konsyst. z dn. 25 lutego r. b. raczył zamianować J. E. Ks. D-ra Kazimierza Tomczaka, profesora Seminarjum warszawskiego, biskupem tytularnym Siccaa-Veneria (obecnie Kef albo Sciakbanar w Afryce), naznaczając go jednocześnie na stanowisko pomocnika J. E. Ks. Wincentego Tymienieckiego, biskupa łódzkiego, w charakterze sufragana tejże diecezji. (*Acta Ap. Sedis*, t. 19, str. 98).

Dekret w sprawie Koronacji Obrazu Matki Boskiej Ostrobramskiej. — V.5/927. Vilnen. Perillustris ac Revmus Dnus Romualdus Jałbrzykowski, Archiepiscopus Vilnensis, Revmus Dnus Casimirus-Nicolaus Michalkiewicz, Episcopus Thyatyrensis eiusdem auxiliarius et Capitulum Basilicae Metropolitanae, necnon clerus; ordo populusque fidelis civitatis archiepiscopalis et archidioecesis Vilnensis Sanctissimo Domino Nostro Pio Papae XI. humillime exposuerunt, quae sequuntur; nimirum: „Ab antiquis temporibus in civitate Vilna in sacello supra portam antiquam, quae vulgo Ostra Brama nuncupatur, posito, BEATISSIMAE VIRGINIS MARIAE Imago sub denominatione Misericordiae Matris, ab incolis civitatis et regionis atque ab

exteris singulari pietate et veneratione honoratur et colitur. Ad hanc Imaginem prodigiis et gratiis divinis continuo corruscantem Christifideles in suis indigentiis et necessitatibus privatis et publicis auxilium impetraturi confugerunt et confugiunt, Eiusque clementissimae Martis patrocinium validamque opem experiuntur; prouti antiqua et recentia documenta plane et perspicue probant atque testantur. Haec autem pietas, veneratio et fiducia fidelium filiorum in Amantissimam Misericordiae Matrem nova et maiora in dies susceperunt incrementa ex benigna concessione Apostolica Officiorum ac Missa Propriae pro Archidioecesi Vilnensi de ipsa Beata Maria Virgine Misericordiae Matre in Ostra Brama concessi. Singularem vero splendorem, quae in honorem Deiperae Virginis praefato sacello contulit sancta et augusta tunc Nuntii Apostolici Poloniae nunc Summi Pontificis Pii XI. feliciter regnantis, anno 1920, praesentia ibique Sacrum ab eo piisime litatum Vilnenses Poloni grata et iucunda recordatione mente et corde alte atque perpetuo retinent atque conservant". Quibus expositis iidem humiles oratores Sanctissimum Dominum Nostrum Pium Papam XI. suplicibus votis deprecati sunt ut Augustissimae Matris praecipuae civitatis Vilnensis Patronae, Poloniae Reginae, religionis catholicae firmissimi praesidii Imago maternae misericordiae titulo multisque gratiis et prodigiis clara in Ostra Brama venerata, pretioso diademate de Apostolica Auctoritate coronari valeat. Sanctitatas porro Sua has preces ab infrascripto Cardinali Sacrae Congregationi Praefecto relatas peramanter excipiens, pro sua quoque peculiari devotione et veneratione in praelaudatam Beatissimae Virginis Mariae Misericordiae Matris Imaginem, concedere dignata est, ut suo nomine et auctoritate Apostolicae Sedis eadem veneratissima Imago B. Mariae Virginis Matris Misericordiae ab Illmo et Revmo Archiepiscopo Vilnensi, vel, ipso annuente, ab alio Presule in dignitete episcopali seu ecclesiastica constituto, praetiosa corona coronetur; servato ritu pro coronatione Imaginis B. Mariae Virginis a Sacra Ritum Congregatione iam adprobato. Contrariis non abstantibus quibuscumque. Die 9 Februarii 1927.

A. Card Vico Ep. Portuen.

Angelus Mariani, S. R. C. Secretarius.

Zarządzenia Ordynarjatu.

W sprawie stowarzyszeń młodzieży. — Do WW. Księży Dziekanów archid. wileńskiej.—Troska o wychowanie młodzieży powinna zająć jedno z najważniejszych miejsc wśród prac duszpasterstwa. — Potrzebę tej pracy rozumieją wszyscy, a Ojciec św. nieraz w tym względzie zaznaczył Swoją wolę. — Poza pracą w szkolnictwie, należy baczną uwagę zwrócić na młodzież pozaszkolną, która szczególnie łatwo ulega wpływom agitacji, wrogiej Kościołowi. Praca, mająca na celu zbliżenie młodzieży pozaszkolnej do Kościoła, powinna być prowadzona jednolicie, pod ścisłym, a jednolitym kierunkiem. Niepożądanym jest przeto prowadzenie tej akcji bez porozumienia się ze specjalnie ad hoc stworzoną instytucją. — Instytucją tą jest Sekretarjat Generalny Związku Stowarzyszeń Młodzieży Katolickiej. — Należy starać się, by z czasem archidiecezja pokryła się zwartą siecią Stowarzyszeń Młodzieży, zjednoczonych w Sekretar-

jacie Generalnym. — Licząc na wydatną pomoc PWW. XX. Dziekanów tak w opiekowaniu się Stowarzyszeniami w parafjach, jak i tworzeniu Sekretarjatów Okręgowych Związku Stowarzyszeń Młodzieży, gorąco polecam tę sprawę Ich duszpasterskiemu sumieniu i łączę swoje błogosławieństwo. Dn. 10.II.1927.

† ROMUALD abp.

Ostrzeżenie dla emigrantów.— Kurja Metropolitalna Wileńska podaje do wiadomości pismo Wydziału Pracy i Opieki Społecznej przy Województwie Wileńskim z dn. 14.III. r. b. L. 717/IX. nast. treści: „Często powtarzające się wypadki kradzieży, których ofiarą padają emigranci, zniewoliły Urząd Emigracyjny przy Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej do rozpowszechnienia ostrzeżeń w miejscowościach, z których wyjeżdżają emigranci. Aby informacje te dotarły do emigrantów przed rozpoczęciem podróży, Urząd Wojewódzki prosi uprzejmie Kurję Metropolitalną o rozesłanie załączonych plakatów do parafij, jak w Wilnie, tak i na prowincji z odnośnym poleceniem wywieszania tych ostrzeżeń na widocznych dla publiczności miejscach. W celu ochrony tych plakatów przed zniszczeniem, wzkazanym byłoby zalecić podklejenie ich kartonem, a w miarę możności oszklenie. — Za Wojewodę *(—) K. Jocz.* Naczelnik Wydziału". — Za zgodność *X. A. Mościcki.* Notarjusz Kurji Metropolitalnej Wileńskiej.

Zakładanie Kół Stow. Misyj Wewnętrznych. — Do Przewielebnego Duchowieństwa Archidiecezji Wileńskiej. — Polecamy PW. Duchowieństwu wziąć gorąco do serca sprawę Misyj Wewnętrznych, tak aktualnych w naszej Archidiecezji, gdzie mamy tylu braci pozostających w błędach i niedowiarstwie. Pomni na słowa Chrystusa Pana: *Idąc tedy nauczajcie wszystkie narody*, polecamy zakładać w swoich parafjach Koła Stowarzyszenia Misyj Wewnętrznych, do czego w myśl Statutu upoważniamy niniejszym wszystkich XX. Proboszczów. Zakładanie Kół winno się odbywać według „Instrukcji dla Kół parafjalnych", rozesłanej w swoim czasie do wszystkich XX. Proboszczów. Nadto polecamy, aby w Niedzielę Przewodnią było wygłoszone kazanie o potrzebie Misyj Wewnętrz. i zapowiedziana kwesta w II Niedz. po Wielkanocy na ten cel. Treść Kazania będzie podana we właściwym czasie. 16.III.1927 Nr. 1168.

Dyrektor Stow. Misyj Wewnętrz.
† Kazimierz *Biskup Sufragan Wileński, Wikarjusz Generalny.*

Uznanie i podziękowanie. — Do Przewielebnego Księdza Kanonika Bolesława Sperskiego, Dziekana w wołkowysku. — Rada Archidiecezjalna Stowarzyszenia Misyj Wewnętrznych niniejszym składa serdeczne „Bóg zapłać" PWKs. Dziekanowi oraz PPWWXX. Proboszczom dekanatu wołkowyskiego za hojną ofiarę na rzecz Misyj Wewnętrznych (305 zł.) oraz za piękny przykład ofiarności.

Dyrektor Misyj Wewnętrznych
† Kazimierz *Biskup Sufragan Wileński, Wik. Gen.* — *X. A. Mościcki.* Sekretarz.

Rozkład Wizytacji Kanonicznej w Archidiecezji Wileńskiej w 1927 r.

Data	Godzina przyjaz.	Parafja	Dnia	Godzina przyjaz.	Parafja
28.III	8	Landwarów	21.V	16	Rotnica
„	14,30	Rykonty (godz. 18 odjazd do Wilna)	22.V	15,30	Porzecze
			23 V	14	Kabele
4.IV	14	Troki Nowe	„	18	Marcinkańce
5.IV	16	„ Stare (6.IV na godz. 16 powrót do Wilna), (20.IV poświęcenie Szkoły Gospodarczej w Bieniakoniach)	24.V	15	Rudnia i Dubicze
			25.V	14	Nacza i Pielasa
			26.V	16	Raduń
			27.V	15	Ejszyszki
21.IV	8	Suraż (wizytacja i poświęcenie mostu na Narwi 22.IV godzina 8 powrót do Wilna)	28.V	16	Koleśniki
			29.V	14,30	Orany
			„	18	Olkieniki
26.IV	12	Grodno Fara	30.V	15	Rudniki
27.IV	7	„ po-Bernardyńska	31.V	14,30	Połuknia
28.IV	7	„ Franciszkańska	„	18	Rudziszki
„	14	Kuźnica	1.VI		Wieczorem powrót do Wilna
29.IV	14	Zalesie Grodz.	7.VI	13	Podbrodzie (kaplica)
„	18	Sidra	„	14,30	Korkożyszki
30.IV	14	Siderka	8.VI	14	Sorokpol
„	17	Nowy-Dwór	„	18	Święciany pow.
1.V	15	Różanystok	9.VI	15	N.-Święciany
2.V	16	Dąbrowa	10.VI	16	Kołtyniany
3.V	16	Suchowola (i 4.V też Suchowola)	11.VI	15	Łyngmiany
			12.VI	14	Połusze
5.V	13	Majewo	„	17	Cejkinie
5.V	17	Janów	13.VI	15	Melagiany
6.V	16	Czarna-Wieś	14.VI	14	Wasiuny i Koziany
7.V	14	Stara-Rozedranka	„	18	Twerecz
„	18	Sokółka (dnia 8 w Sokółce)	15.VI	14	Porynga
9.V	15	Sokolany	„	18	Widze
10.V	15	Kundzin	16.VI	16	Daugieliszki (po drodze kapl. Kaczergiszki).
11.V	14	Klimówka			
„	18	Odelsk	17.VI	14	Przyjaźń
12.V	15,30	Indura	„	18	Kozaczyzna
13.V	15	Kwasówka	18.VI	15	Dukszty
14.V	17,30	(via Grodno) Kamionka	19.VI	15	Rymszany
15.V	14	Skidel	20.VI	14	Gajdy
„	16	Kaszubińce	„	18	Smołwa
16.V	14	Żydomla	21.VI	14	Mieżany
„	14,30	Kozłowicze	„	18	Dryświaty
17.V	14	Jeziory	22.VI	14	Pelikany
„	18	Nowa-Ruda	„	18	Opsa
18.V	16	Hoża	23.VI	14	Dalekie
19.V	14	Przełom	„	18	Zamosze
„	17,30	Przewałka	24.VI	14	Belmont
20.V	14	Druskieniki	„	17,30	Brasław

LIST EPISKOPATU POLSKIEGO DO NARODU.

Już kilkakrotnie w czasach ostatnich, zarówno w listach pasterskich jak i na Zjazdach Katolickich, ostrzegaliśmy przed niebezpieczeństwami, grożącemi dziś Kościołowi i Polsce.

W przeszłorocznych Zjazdach Katolickich wezwano katolików do zszeregowania się ku obronie rodziny chrześcijańskiej, zagrożonej projektami przez śluby cywilne i rozwody. Padły też ostrzeżenia przed szerzącą się w Polsce agitacją masonerji, która wiążąc swych członków posłuszeństwem dla ludzi obcych, nieraz interesom Polski wrogich, zagraża nietylko Kościołowi, lecz i Państwu.

Na wspólnych konferencjach naszych, zarówno dawniej odbytych, jak i obecnej, omawialiśmy, oprócz spraw, związanych z Konkordatem, przedewszystkiem niebezpieczeństwa, grożące religji i Kościołowi w Polsce. Niebezpieczeństwa te są znane: projektowany zamach na Sakrament Małżeństwa, uzuchwalanie się publiczne, a bezkarne w zepsuciu obyczajów, w rozpasaniu w tańcach i publicznych widowiskach, naigrawających się z wymagań przyzwoitości i poczucia moralnego, w sprzedawaniu i wystawianiu na widok publiczny wydawnictw pornograficznych, dalej — uderzanie pewnej części prasy na religję i Kościół, szerzenie się sekciarstwa, dzięki poparciu wpływowych czynników. Ostrzegaliśmy i ostrzegamy, że przez to wszystko otwierają się w Polsce na oścież wrota dla anarchji moralnej i komunizmu.

Nieustannie i jednomyślnie cały Episkopat Polski ostrzega o niepokojącym stanie duchowym w Polsce, który się tak ściśle i bezpośrednio łączy ze zdrowiem duchowym i przyszłością narodu i Ojczyzny.

Nie ustaje też Episkopat w nawoływaniu usilnym do zszeregowania się katolików ku obronie najdroższych ideałów.

Żywimy nadzieję, że głos nasz w tych chwilach doniosłych usłyszanym i wysłuchanym będzie.

Tuszymy to sobie tembardziej, bo z radością stwierdzamy, jak coraz wyraźniej i coraz śmielej ujawnia się w społeczeństwie zbawienna świadomość, że dzisiaj, w naszym rozbiciu, zjednoczenie może się dokonać na tych zasadach moralnych, które głosi Kościół Chrystusowy.

Dziś już nawet całe odłamy społeczeństwa otwarcie i publicznie stwierdzają, że jedynie nauka Chrystusa jest źródłem i jedynym skutecznym środkiem przeciw rozprzężeniu i bolszewizmowi.

Jakkolwiek sami stoimy ponad partjami, to jednak oceniamy w pełni ten zdrowy odruch w życiu publicznym.

Warszawa, 16 marca 1927 roku.

(Podpisy)

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Czy możemy się czego spodziewać dla Kościoła od Ciał Ustawodawczych?

W Sejmie i Senacie uchwalono budżet na czas od 1 kwietnia 1927 r. do 31 marca 1928 r.

Dyskusja budżetowa we wszystkich parlamentach daje zwykle okazję nietylko do wywleczenia na światło dzienne słabych stron rządu i ustroju państwowego, lecz odsłania zazwyczaj prawdziwe oblicze stronictw politycznych i ich prawdziwy stosunek do rządu i do różnorodnych zagadnień życia państwa i narodu, jak np. oświata, religja, kwestja społeczna i t.p.

Kościół katolicki w Polsce i kler, rachując się z potrzebami nowej państwowości polskiej, nie wysuwa dotąd swoich naglących potrzeb, odkładając załatwienie ich do lepszych czasów, aż nastaną w kraju pomyślniejsze konjunktury gospodarcze i polityczne. Stał i stoi dotąd na tym stanowisku, że nie można od państwa wymagać za wiele, a nawet tyle, ile trzeba, dopóki państwo przechodzi ciężkie chwile początkowania, a stojąc na tym stanowisku, milczał, pokładając nadzieję, że jego słuszne prawa zostaną uszanowane, a rzeczywiste potrzeby uwzględnione, zresztą całkiem słusznie ufał rządowi i Ciałom Ustawodawczym, a ufał tak dalece, że gdy nawet należało się odezwać, bo się ważyły losy prawidłowej jego egzystencji w kraju, jak np. przy omawianiu projektu Konkordatu, i wtedy nie podniósł głosu.

Mówiono sobie: „Polska w większości katolicka, mająca u steru państwa ludzi, w najgorszym razie, rachujących się poważnie z uczuciami katolickiemi narodu, nie pozwoli na to, by Kościół i jego prawa doznały obrazy".

Stało się inaczej.

Dotąd prostej sprawiedliwości nie stało się zadość.

Materjalna niezależność Kościoła, oparta na własnym funduszu, powstałym z zapisów i legatów testamentowych, uznaną została za nieistniejącą. Utrzymanie kościoła i duchowieństwa zostało oparte na nikłej dotacji rządowej i świadczeniach samych wiernych, czyli — Kościół katolicki, mający dawniej własne, dość poważne, fundusze, został zrównany z żydami i uznanemi sektami, które nic nigdy do skarbu państwowego nie wniosły.

To nawet, co jeszcze niedawnemi czasy zostało zabrane przez rządy zaborcze Kościołowi, najczęściej dlatego, że księża brali udział w walce o zrzucenie haniebnego jarzma niewoli, dotąd pozostaje w posiadaniu wyznania prawosławnego lub w ręku rządu. Czynniki zaś, ze strony państwa biorące udział w zawarciu Konkordatu ze Stolicą Apostolską, tak go ułożyły, że Kościół, mówiąc po prostu, został wyrzucony na ulicę.

Co więcej, przy każdej sposobności, a przedewszystkiem przy dyskusji budżetowej Kościół katolicki i jego kler otrzymuje stale cięgi, zostaje obrzucany błotem przez „Wyzwolenie", P.P.S., a nawet mniejszości narodowe, nie mówiąc o organizacjach w kraju, popieranych przez rząd, a nigdy nie czytaliśmy w sprawozdaniach prasowych, żeby prezydjum Sejmu lub Senatu zrobiło choćby delikatną uwagę, że niewolno bezcześcić tego, co w oczach znacznej większości obywateli państwa jest świętym i czcigodnym.

Przy tegorocznej dyskusji budże-

towej spróbowano wstawić do budżetu 300.000 zł. na potrzeby Kościoła katolickiego, mianowicie: na utrzymanie obsługi duszpasterskiej w tych miejscowościach, gdzie katolicy nie mają kościołów, bo je zabrano na cerkwie lub zrujnowano. Wniosek ten został zgłoszony przez ks. sen. Brandysa (Ch. D.) przy dyskusji nad budżetem M. W. R. i O. P. Ma się rozumieć — przepadł, i to głosami nietylko lewicy, lecz „Piasta“ i klubu Ch. N., czyli klubu Dubanowicza, gdy tymczasem „Wyzwolenie“, PPS. i niektórzy z Klubu Pracy głosowali za podniesieniem stawki na potrzeby kahałów żydowskich, wniesionej przez jednego z rabinów senatorów.

Gdy wniosek ks. Brandysa upadł głosami klubów Ch. N. i „Piasta“, jeden z członków klubu Ch. N. motywował zachowanie się swego klubu tem, że nie wypadało, rzekomo, podawać tego wniosku księdzu i gdyby był zgłoszony przez osobę świecką, toby go podtrzymali. Oczywiście, jest to prosty wykręt. Najprostsza zaś przyczyna tego kroku — to głos „loży“, który decydującym jest dla wielu z naszych polityków, nawet siedzących na prawicy.

Największe zrozumienie dla spraw Kościoła okazywał i okazuje stale Zw. Ludowo-Narodowy. Lecz on, łącznie nawet z Ch. Dem., nie stanowi większości. I dlatego trudno przez nasze Ciała Ustawodawcze przeprowadzić jakąkolwiekbądź ustawę, mającą na celu dobro Kościoła katolickiego. Jeżeli się i utrzymał w Sejmie okólnik M. W. R. i O. P. o praktykach religji katolickiej w szkołach, zwalczany przez PPS. i „Wyzwolenie“, pomimo że przeciwko temu okólnikowi występowali prawosławni, to tylko zawdzięczać należy temu, że zażądano imiennego głosowania, wielu z pośród senatorów krępowało się głosować za.

Niektóre pisma, jak np. *Gazeta Warszawska Poranna*, słusznie podniosła głos oburzenia przeciwko niesłychanej wprost bezczelności prawosławnych, mających odwagę zabierać głos w sprawie religijnej katolickiej, ale nie na wiele to się przyda. Na głosy mniejszości wyznaniowych jak parlament tak i rząd zawsze są wrażliwi, bo mniejszości z tupetem i bezczelnością krzyczą o swoich sprawach, a my katolicy, jesteśmy zbyt dobrze wychowani—milczymy, a wielu z pośród katolików z paszportu, zbyt ulega głosom mędrców Sjonu.

X. A. N.

Odpusty i przywileje, nadane członkom Pobożnego Stowarzyszenia dla Misyj Wewnętrznych.

Rada Ich Eminencyj Kardynałów Stowarzyszenia Ochrony Wiary w Rzymie dekretem z dn. 18.II.27 r. agregowała Pobożne Stowarzyszenie dla Misyj Wewnętrznych w archid. wileńskiej, jako mające podobne cele. Odnośny Dyplom brzmi jak następuje:

Consilium S. R. E. Cardinalium Operi praeservationis Fidei moderando.

Vigore pecularis facultatis a SS-mo D-no Nostro **Pio Papa X** *huic Consilio tributae praeclaram Sodalitatem cui nomen „Pia Societas pro Missionibus intra Archidioeces. Vilnensem sub Patrocinio B. M. V. ad partam Acialem“ Operi Praeservationis Fidei vinculo fraternae caritatis coniungimus et aggregamus. Itaque tum earum rerum omnium quae in ipso Opere ad tutelam et ornamentum catholicae Fidei divina ope peraguntur, tum etiam omnium Indulgentiarum et privilegiorum, quibus gaudet, laudatam Sodalitatem participem facimus. — In quorum fidem praesentas litteras sigillo Consilii*

munitas expediri iussimus — Romae die XVIII Februarii MDCCCCXXVII.
Praeses — *Basilius Card. Vicarius.*
Secretarius—*Joannes Can. Bressan.*
(L. S.).

Na mocy powyższego dekretu członkom Stowarzyszenia dla Misyj Wewnętrznych przysługują te same odpusty i przywileje, które papież Pius X pismem *Opus a Praeservatione Fidei* z dn. 1 listopada 1905 roku nadał Stowarzyszeniu Ochrony Wiary. Pismem tym Stowarzyszenie Ochrony Wiary uznane zostało jako Stowarzyszenie *in ganere suo primarium*, a Kardynałom, stanowiącym Radę czyli Komisję tego dzieła, nadane zostało prawo agregowania podobnych instytucyj z dopuszczaniem ich do uczestnictwa w odpustach i przywilejach, mogących być udzielanemi. Pismo powyższe wyszczególnia następujące odpusty:

Zupełne: 1. W dzień wpisania się na członka lub inny w ciągu miesiąca, dowolnie obrany, o ile tego dnia, po spowiedzi i Komunji św. odmówią następującą modlitwę: *O Marjo Niepokalana i wy, Książęta Apostołów, zachowajcie nas w wierze prawdziwej* [1]) z dodaniem pozdrowienia anielskiego. 2. Na godzinę śmierci, po spow. lub z sercem skrusz. wymów. imię Jezus. 3. W uroczystość Niepokalanego Poczęcia N. M. P. 4. W uroczystość św. App. Piotra i Pawła. 5. W dzień Trzech Króli. 6. W dzień św. Józefa Oblub. N.M.P.—19 marca. 7. W dzień św. Filipa Nerjusza — 26 maja. 8. W dzień św. Michała Archanioła — 29 września. 9. W urocz. Matki Boskiej Bolesnej — w piątek przed Niedzielą Palmową i 15 września. O ile w wymienione dni, po spowiedzi i Komunji św., odwiedzą jakikolwiekbądź Kościół lub oratorjum publiczne, tam się pomodlą w intencji Kościoła i odmówią wyżej podaną modlitwę z dodaniem pozdrowienia anielskiego.

Cząstkowe: 7 lat i 7 kwadr. za udział w ogólnych lub poszczególnych Kół zebraniach i ze skruchą serca odmówią wyżej podaną modlitwę, dodając jedno pozdrowienie anielskie. 300 dni za każdorazowe odmówienie wyżej podanej modlitwy, z dodaniem pozdrowienia anielskiego na intencję zachowania wiary, jak również za każdy pobożny lub dobry uczynek, w myśl Stowarzyszenia wykonany.

Wszystkie odpusty, jak zupełne, z wyjątkiem na godzinę śmierci, tak i cząstkowe, mogą być ofiarowane za dusze w czyścu cierpiące.

Przywileje: Kapłani, należący do tego Stowarzyszenia, otrzymują przywilej ołtarza uprzywilejowanego za dusze zmarłych 3 razy na tydzień, o ile skądinąd tego przywileju nie posiadają. Kapłani—*zelatorowie*, zasłużeni względem Stowarzyszenia i za takich przez swój Ordynarjat uznani i pisemnie przez tenże Ordynarjat, jako zelatorowie, zatwierdzeni, otrzymują nast. przywileje:

I. O ile są aprobowani do słuchania spowiedzi, otrzymują przywilej, poza Rzymem, poświęcania prywatnie krzyżów, krucyfiksów, świętych medalików, koronek i figurek metalowych Pana Jezusa, Matki Boskiej i Świętych Pańskich, z nadawaniem wszystkich odpustów, które się znajdują w wykazie, wydrukowanym przez św. Kongr. Rozkrzew. Wiary dn. 28 sierpnia 1903 r., co do koronek nie wyjmując odpustów św. Brygidy.

II. O ile są również aprobowani do słuchania spowiedzi, — przywilej poświęcania i nakładania wiernym szkaplerzy Bractwa Św. Trójcy, Karmelitańskiego, Siedmiu Boleści, Niepokalanego Poczęcia N. M. P. i Matki Boskiej della Salute, z udzielaniem wiernym łask i odpustów, do tych

[1]) *O Maria Immaculata, vosque Apostolorum Principes Apostolorum in vera nos fide retinete.*

Bractw przywiązanych, o ile w tych miejscach niema Zakonów, którym powyższe przywileje przysługują.

III. Przywilej udzielania błogosławieństwa i odpustu papieskiego chorym in articulo mortis, według formuły Benedykta XIV.

W sprawie roku rolnego.

W całej Rzeczypospolitej Polskiej przyjęta jest rachuba roku rolnego od 1 kwietnia. Wychodząc z tej zasady, ustawa o roku służbowym robotników i ordynarjuszy dworskich we wszystkich województwach Polski wskazuje czas zmiany służby folwarczej oraz początek roku rolnego 1 kwietnia.

Położenie geograficzne Polski oraz stan atmosfery wymagają, by nie opóźnić początku roku rolnego. I słusznie, gdyż wegetacja roślinności w południowych i centralnych dzielnicach Polski, prace na roli, zasiewy, oraz zbiory krescencji są daleko wcześniejsze, aniżeli na kresach, wysuniętych bardziej na północ, jak np. w Wileńszczyźnie.

Praktyka wskazuje, że gdy w Białystoczyźnie w miesiącu kwietniu wszystkie zasiewy rolne i ogrodowe, z wyjątkiem niekiedy kartofli, są już zakończone, albo gdy w wołkowyskim powiecie łąki się zazieleniły i zasiewy powschodziły, w wilejskim w tym czasie są największe roztopy śnieżne. Niżej podpisany miał możność przekonania się osobiście o tej różnicy.

Co się zaś tyczy zbiorów, gdy w sokólskim, białostockim i grodzieńskim powiatach do połowy sierpnia zboża już sprzątnięte, w Wileńszczyźnie, jak to było w zeszłym roku, we wrześniu owsy stały na polu.

Wobec tej kilkutygodniowej różnicy w klimacie, czy nie byłoby rzeczą odpowiednią w Grodzieńszczyźnie, t. j. w dekanatach: białostockim, knyszyńskim, łunnieńskim, słonimskim i wołkowyskim, datę początku roku rolnego z 23 kwietnia przesunąć wstecz do 1 kwietnia.

Ma to duże praktyczne znaczenie przy tranzlokacie proboszczów i przejmowaniu beneficjów kościelnych, wobec zawierania umowy ze służbą 1 kwietnia i wiosennych zasiewów rolnych, a tembardziej w większych gospodarstwach kościelnych. Dzień św. Jerzego tradycyjnie jest terminem zmiany lokatorów we Wilnie, którzy nic wspólnego nie mają z początkiem roku gospodarczego w rolnictwie.

X. M. Sarosiek.

Statut Związku Kapłanów Archidiecezji Wileńskiej „Unitas" pod wezwaniem błog. Andrzeja Boboli M.

APPROBAMUS.

Vilno, die 19. XI. 1926 a.

№ 4554.

† ROMUALDUS
Archieppus Vilnen.

Pro Cancellario
A. Mościcki.

(L. S.)

Nazwa, siedziba, teren działalności i stanowisko prawne Związku.

§ 1. Kapłani rzymsko - katoliccy archidjecezji wileńskiej łączą się w Stowarzyszenie pod nazwą: „Związek kapłanów archidiecezji wileńskiej *Unitas* pod wezwaniem błogosł. Andrzeja Boboli M.".

§ 2. Siedzibą Związku jest m. Wilno, terenem zaś działalności obecna archidiecezja wileńska.

§ 3. Związek jest jednostką prawną, ma więc wszelkie prawa i przywileje co do swej działalności i rozwoju oraz nabywania, posiadania, zarządzania, pozbywania, wydzierżawia-

nia i obciążania długiem własności i majątku tudzież przyjmowania darów i zapisów testamentowych w stosunku do dóbr ruchomych i nieruchomych.

UWAGA 1. Statut niniejszy oraz wszelkie jego zmiany potwierdza Ordynarjusz wileński.

UWAGA 2. Związek używa pieczęci z napisem: „Związek Kapłanów Archidiecezji Wileńskiej—Unitas — pod wezwaniem błogosł. Andrzeja Boboli M.“

Cel Związku.

§ 4. Związek, stojąc na gruncie ściśle kościelnym i pozostając w łączności ze swą Władzą duchowną i hierarchicznej zależności, ma za zadanie:

a) pielęgnowanie ducha kapłańskiego i wzajemną pomoc moralną kapłanów archidiecezji;

b) rozwijanie życia naukowego i towarzyskiego wśród członków, uzupełnianie i pogłębianie wiedzy teologicznej, popieranie studjów wyższych wśród duchowieństwa tudzież pomoc w nabywaniu wyższego wykształcenia przez księży;

c) kształcenie się teoretyczne i praktyczne w kierunku pracy społecznej i akcji katolickiej oraz popieranie instytucyj i prac społecznych;

d) pielęgnowanie i popieranie powołań wśród młodzieży do stanu duchownego;

e) załatwianie członkom spraw natury gospodarczej oraz wzajemną w tym względzie pomoc;

f) załatwianie spraw ubezpieczeń życiowych, ogniowych, emerytury, organizację zapomogi na wypadek choroby, kalectwa lub niezdolności do pełnienia obowiązków kapłańskich, prowadzenie domu dla emerytów i kasy pogrzebowej;

g) zapewnienie Mszy świętych po śmierci;

h) udzielanie członkom pomocy, porady i obrony prawnej i załatwianie nieporozumień drogą sądu koleżeńskiego.

UWAGA. Dla łatwiejszego wykonania powyższych zadań, Związek może tworzyć odpowiednie sekcje, jak np. naukową, społeczną, prawniczą, emerytalną i t. p.

§ 5. Sprawy organizacji, administracji i karności kościelnej tudzież zarządzeń Władzy duchownej nie podlegają obradom Związku, również wyłączone są sprawy polityczne.

Skład osobisty Związku.

§ 6. Członkiem Związku może być każdy kapłan, pracujący w archidiecezji wileńskiej i przyjęty przez Zarząd.

§ 7. Każdy członek przestaje nim być przez śmierć, dobrowolne wystąpienie lub przez usunięcie przez Zarząd. Usuniętemu członkowi przysługuje prawo odwołania się do Ordynarjusza, który sam lub przez wyznaczoną komisję rozpoznaje sprawę usunięcia, jej powody i wydaje nieodwołalną decyzję.

§ 8. Dopuszczani są też członkowie popierający, nawet z pośród osób świeckich, które okażą wydatną pomoc materjalną lub moralną Związkowi. Członkowie popierający nie mają ani czynnego, ani biernego prawa głosu, za wyjątkowe jednak zasługi mogą otrzymać tytuł Członków - Dobroczyńców, który nadaje Walne Zgromadzenie za zezwoleniem Ordynarjusza.

UWAGA. Ustępujący lub usunięci członkowie, ani ich spadkobiercy, nie mają prawa do zwrotu składek i darów, bez zastrzeżeń złożonych na cele Związku, jak również do majątku tegoż Związku i tracą z chwilą wystąpienia korzyści, członkom zapewnione.

Obowiązki członków.

§ 9. Obowiązki członków są następujące:

a) praca w kierunku realizacji zadań Związku oraz zachowywanie niniejszego Statutu, uchwał Zarządu i Walnych Zgromadzeń;

b) roczna składka, której wysokość uchwala Walne Zgromadzenie;
c) Msza święta, jedna w ciągu roku, za zmarłych członków Związku.

Koła Związku.

§ 10. Dla łatwiejszego wykonania zadań Związku, dekanaty pojedyńcze lub kilka razem, tworzą Koła, mające swój Zarząd, złożony z Delegata Ordynarjusza, Prezesa, Sekretarza i Skarbnika.

§ 11. Koła odbywają swe zebrania, stosownie do potrzeb i okoliczności lub łącznie z konferencją dekanalną i raz na półrocze dają sprawozdania z działalności i kasowe do Zarządu Głównego.

Kierownictwo Związku.

§ 12. Protektorem Związku jest każdorazowy Arcybiskup-Metropolita wileński, pod którego władzą pozostaje cały Związek.

§ 13. Sede vacante, protektorat automatycznie przechodzi na tymczasową Władzę archidiecezjalną prawną.

§ 14. Protektor mianuje swego Delegata do Zarządu Głównego, jak również do Zarządów Kół.

§ 15. Delegat bierze udział we wszystkich posiedzeniach Zarządu i Walnych Zgromadzeniach Związku, referuje Protektorowi o działalności Związku, ma prawo czytania w każdej chwili protokółów Zarządu i Walnego Zgromadzenia, czuwa nad obradami i uchwałami Zarządu i Walnych Zgromadzeń, tudzież ma prawo zawieszania obrad i uchwał.

UWAGA. W razie różnicy zdań pomiędzy Delegatem a organami Związku, sprawę decyduje Ordynarjusz.

§ 16. Zarząd składa się z pięciu członków, wybranych przez Walne Zgromadzenie za pomocą tajnego głosowania na trzy lata. Do Zarządu wchodzą, z głosem doradczym, delegaci Kół, po jednym z każdego, wybrani również na trzy lata.

§ 17. Wybrani przez Walne Zgromadzenie członkowie Zarządu obierają z pośród siebie Prezesa, Zastępcę, Sekretarza i Skarbnika. Ukonstytuowany w ten sposób Zarząd powinien otrzymać potwierdzenie Ordynarjusza na piśmie.

§ 18. Zarząd pracuje nad urzeczywistnieniem statutowych zadań Związku, prowadzi jego sprawy, wykonywa uchwały Walnych Zgromadzeń, przygotowuje i przeprowadza umowy ubezpieczeniowe członków, zarządza ruchomym i nieruchomym majątkiem, prowadzi Kasę Związku i reprezentuje Związek nazewnątrz.

§ 19. Zarząd zawiera wszelkie potrzebne umowy od imienia Związku z osobami i instytucjami postronnemi, zawiera wszelkie akty, mające następstwa prawne, wydaje plenipotencje, załatwia wszelkie sprawy sądowe i hipoteczne Związku.

§ 20. Do podpisywania prawnego wszystkich aktów, jak wymienionych w §§ 18 i 19, tak również i innych upoważnieni są Prezes i Sekretarz lub ich zastępcy.

§ 21. Zarząd odbywa przynajmniej raz na kwartał zwyczajne posiedzenia, na które powoływani są również delegaci Kół.

§ 22. W razie ustąpienia lub śmierci członka Zarządu przed upływem trzechlecia, Zarząd powołuje pierwszego z kandydatów, przysługuje mu też prawo w tym wypadku kooptacji kogoś z pośród członków Związku, przyczym, o ileby ustąpił któryś z członków prezydjum przed trzechleciem, odbyć się winno nowe ukonstytuowanie się Zarządu.

Komisja Rewizyjna.

§ 23. Komisja Rewizyjna składa się z trzech członków, wybranych przez Walne Zgromadzenie na trzy lata.

§ 24. Komisja Rewizyjna raz w rok, lub w razie potrzeby częściej, sprawdza działalność i majątek Związku, spisuje protokół w księdze protokółów Zarządu lub kasowej i zdaje sprawę Delegatowi Protektora.

Fundusze.

§ 25. Fundusze Związku powstają ze składek członkowskich, wpisów, darowizn, zapisów testamentowych, z dochodu od kapitału i ze źródeł nieprzewidzianych.

§ 26. Fundusze mogą być używane tylko na cele Związku. Zarządza nimi Zarząd, stosownie do uchwał Walnego Zgromadzenia i przepisów niniejszego Statutu.

§ 27. Wydatkowanie sum, których wysokość określi Walne Zgromadzenie, nabywanie lub wyzbywanie nieruchomości oraz obciążanie majątku związkowego długiem może być dokonywane tylko na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia.

§ 28. Zarząd i członkowie Związku wobec wierzycieli odpowiadają wyłącznie tylko majątkiem Związku, nie zaś swoim prywatnym majątkiem.

Walne Zgromadzenie.

§ 29. Zarząd zwołuje raz na rok zwyczajne Walne Zgromadzenie, nadzwyczajne zaś na żądanie Ordynarjusza lub $^2/_3$ wszystkich członków Związku, złożone na piśmie.

§ 30. Walne Zgromadzenie składa się z przedstawicieli dekanatów, po trzech z każdego, wybranych przez Koła dekanalne i ze stałych delegatów do Zarządu głównego. Quorum stanowi trzecia część mających prawo do Walnego Zgromadzenia.

UWAGA 1. Delegatem na Walne Zgromadzenie nie może być stały delegat dekanatu do Zarządu.

UWAGA 2. Pozostali członkowie Związku mogą swe wnioski lub dezyderaty składać Walnemu Zgromadzeniu wspólnie lub pojedynczo pisemnie.

§ 31. Na Walnym Zgromadzeniu przewodniczy powołany przez Zgromadzenie kapłan, który powołuje na ten raz Sekretarza.

§ 32. Walne Zgromadzenie przyjmuje sprawozdanie Zarządu o działalności i stanie majątku związkowego i na wniosek Komisji Rewizyjnej udziela mu absolutorjum, przyjmuje wnioski i rozstrzyga wszelkie sprawy, dotyczące całego Związku, jak również te, które mu zostały złożone przez Zarząd lub poszczególnych członków oraz sprawy, dotyczące majątku w zakresie, przekraczającym kompetencje Zarządu, określa wysokość składki członkowskiej i wpisowego oraz sum do rozporządzania Zarządowi, sprawy zmiany Statutu, lub rozwiązania Związku.

§ 33. Walne Zgromadzenie wybiera, w razie potrzeby, Zarząd, trzech kandydatów do Zarządu i Komisję Rewizyjną z trzech osób.

Rozwiązanie Związku.

§ 34. Rozwiązanie Związku może nastąpić tylko za zgodą $^2/_3$ wszystkich członków lub na żądanie Władz duchownych.

§ 35. W razie rozwiązania Związku, o majątku rozstrzyga Walne Zgromadzenie likwidacyjne, wszakże majątek może być użyty tylko na cele Kościoła katolickiego, który jest jego właścicielem.

§ 36. O rozwiązaniu należy powiadomić właściwe Władze, akta zaś przekazać do archiwum Kurji Metropolitalnej Wileńskiej.

Członkowie założyciele:

Ks. Jan Kretowicz
Ks. Adam Kuleszo
Ks. Karol Lubianiec.

Na zasadzie postanowienia Wojewody w Wilnie z dnia 13 stycznia 1927 r. Nr. V-9 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 595 Stowarzyszenie pod na-

zwą Związek Kapłanów Archidiecezji Wileńskiej „Unitas“ pod wezwaniem błogosławionego Andrzeja Boboli.

Wilno, dnia 14. I. 1927 r.

Za Wojewodę (—) Kirtiklis
Naczelnik Wydziału
(M. p.)

ARCHIDIOECESANA.

Wilno, dn. 20 marca 1927 r.

10-go marca r. b. odbył się zjazd Księży archidiecezji wileńskiej i zorganizowany został *Związek Kapłanów Archidiecezji* naszej *Unitas pod wezwaniem błogosł. Andrzeja Boboli* na podstawie Statutu, przez J. E. Arcypasterza zaaprobowanego i przez Władze Wojewódzkie zarejestrowanego.

Odbyły się wybory i ukonstytuowany został Zarząd Główny.

W Imię Boże — do pracy!

Co na początek?

Organizacja. Organizacja, jak najdalej idąca.

Celem Związku jest niesienie sobie nawzajem pomocy i materjalnej i duchowej, pociechy, otuchy, ukojenia. Trzeba, byśmy się bliżej poznali, byśmy się do siebie zbliżyli. Te długie a ciężkie czasy nas rozdzieliły, każdego od ogółu i jednego od drugiego odseparowały. Jakaś gęsta, zimna, przejmująca mgła zamknięcia się w sobie, odosobnia, a także nieufności, uprzedzenia do drugich, nawet do najbliższych niezdrową powłoką każdego z nas otoczyła, i czujemy, że w tej atmosferze nam jest ciasno i duszno.

Mamy się zbliżyć do siebie, o sobie zapomnieć, zamilczeć, a o drugim pomyśleć, o niego rozpytać, w czem mu dopomóc, w czem go pocieszyć, w czemby mu można było ulżyć. Zadrga w nas jedno serce o żarliwości Chrystusowej, jedna w nas będzie dusza, miłością Chrystusową ożywiona.

Dziś świeccy nawet wyraźnie mówią: dla uratowania społeczeństwa potrzeba podnieść poziom życia religijnego. To zaś w pierwszym rzędzie jest zadaniem kapłanów. Ale trzeba, by oni sami stanowili wielką siłę, wielką tężyznę ducha. Tę siłę i tężyznę da właśnie *Unitas*, w Imię Chrystusowe zorganizowana. „*Ojcze, by oni byli jedno*“.

Organizować się i ze sobą się zespalać. To jedno.

A dalej — organizować wszystko wokoło siebie. Nasamprzód pracowników i młodzież. Czuwać, by tego rodzaju jednostki nie chodziły luzem. I nie dość je zorganizować, lecz w tę organizację ducha tchnąć, duszę swoją trzeba włożyć. „*Qui non ardet, non accendit*“.

Dalej — organizować bractwa i stowarzyszenia pobożne: róże Żywego Różańca, Sodalicje Marjańskie, Apostolstwo Modlitwy, Koła eucharystyczne, Tercjarstwo, Bractwo trzeźwości, prowadzić organizacje zawodowe. Czuwać, by każda kategorja zrzeszeń miała swoją bibljotekę, swoje zebrania, by ich prace, ich życie wzniosłemi ideami promieniowały wokoło.

W ten sposób organizując wszystko, przygotuje się pomyślny teren dla wielkiej organizacji narodu katolickiego.

A więc... najbardziej paląca sprawa na teraz — organizacja: organizowanie się i organizowanie.

W Imię Boże!

X. Karol Lubianiec.

Zebranie organizacyjne Związku Kapłanów. — Na pierwsze zebranie organizacyjne Związku Kapłanów archid. wileńskiej dn. 10 marca przybyło około 80 księży. Po zaznajomieniu się z potwierdzonym przez Władzę duchowną i świecką Statutem, przystąpiono do wyboru pierwszego Zarządu. Wynik głosowania był następujący: Ks. Ant. Kuryłłowicz 55 gł., ks. Karol Lubianiec 51 gł., ks. Józef Songin 43 gł., ks. Leon Żebrowski 42 gł., ks. Stanisław Maciejewicz 40 gł., ks. Hipolit Bojaruniec 32 gł., ks. Adam Kuleszo 31 gł., ks. Jan Adamowicz 27 gł., ks. Adam Sawicki (junior) 27 gł., ks. Ignacy Olszański 27 gł., ks. Aleksander Chodyko 23 gł., ks. Leopold Chomski 22 gł., ks. Stanisław Jasieński 22 gł., ks. Klemens Malukiewicz 21 gł., ks. Ignacy Cyraski 14 gł., ks. Stanisław Miłkowski 14 gł., ks. Józef

Gaul 12 gł. Pierwszych pięciu wchodzi do Zarządu Głównego. W najbliższym czasie obrany Zarząd ma się ukonstytuować i przystąpić do pracy.

Święcenia. — Dn. 12 marca o godz. 7 rano w Bazylice Metropolitalnej J. E. Ks. Arcybiskup - Metropolita udzielił święceń 33 alumnom Seminarjum wileńskiego. Djakonat otrzymali subdjakoni: Jan Romejko, Władysław Paszkowski i Stefan Dobrowolski; subdjakonat — klerycy mniejszych święceń: Jan Wienożyndis, Józef Chomski, Aleksander Bebko, Wojciech Jawnaszan, Stanisław Sieluk, Jan Perkowski, Kazimierz Miranowski, Jan Zawistowski, Stanisław Żuk, Piotr Stupkiewicz i Jan Tutinas. 19 kleryków otrzymało cztery mniejsze święcenia.

Koronacja Obrazu Matki Boskiej Ostrobramskiej. — Dn. 18 marca odbyła się narada J. E. ks. Arcybiskupa Jałbrzykowskiego z Kapitułą katedralną w sprawie ustalenia terminu koronacji. Jako dzień koronacyjny, wybrano 2 lipca r. b. (Nawiedzenie N. M. Panny). Dla przygotowania obchodu utworzony będzie tymczasowy Komitet z J. E. ks. Biskupem Michalkiewiczem i wojewodą Raczkiewiczem na czele. Na uroczystości koronacyjne spodziewany jest zjazd z całej Polski. Oczekiwany jest przyjazd całego Episkopatu polskiego, przedstawicieli Rządu, oraz Instytucyj i organizacyj społecznych.

Katolicki Tydzień Społeczny. — Stowarzyszenie Młodz. Akad. „Odrodzenie" w Wilnie urządziło wzorem lat ubiegłych w dniach 13 — 19 marca r. b. III Katolicki Tydzień Społeczny na Wszechnicy Batorowej. Program Tygodnia wypełniły referaty profesorów Uniwersytetu i senjorów Stowarzyszenia.

Pierwsza rocznica zgonu ś. p. Arcybiskupa Cieplaka. — We środę, 16 marca, jako w dniu pierwszej rocznicy pogrzebu w Wilnie Arcybiskupa - Metropolity Wileńskiego, ś. p. Jana Cieplaka, zostało odprawione w Bazylice przez J. E. Biskupa Michalkiewicza, w obecności J. E. Biskupa Bandurskiego, uroczyste nabożeństwo żałobne, na którym byli obecni przedstawiciele władz cywilnych i wojskowych i liczny zastęp wiernych.

„Ognisko" Wileńskiego Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej. — 6 marca r. b. w murach podominikańskich odbyło się poświęcenie i otwarcie „Ogniska" Wileńskiego Okręgu Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej. Lokal zaofiarował i własnym kosztem, przy poparciu J. E. ks. Metropolity, przystosował do nowego użytku X. A. Kuleszo, proboszcz parafji Św. Ducha. Przedtem zupełnie niewykorzystany i zaniedbany korytarz klasztorny, dzięki szczęśliwej idei został przerobiony w rozległą i piękną salę z minjaturową sceną. Odtąd Stowarzyszenie Młodzieży będzie miało własny lokal. Należy się spodziewać, że sala będzie dostępną i dla innych celów katolickich, jak np. na zebrania zrzeszeń i związków katolickich.

Z życia Katolickiego po całym świecie.

Rzym i Włochy. — 28 lutego Ojciec św. przyjął na audjencji zgromadzonych dla złożenia przysięgi i otrzymania błogosławieństwa papieskiego kaznodziejów, którzy przez wielki post mają głosić kazania w kościołach Rzymu. W czasie audjencji Ojciec św. podał kilka myśli, które w kazaniach należałoby poruszać, przedewszystkiem zalecił należyte wyjaśnienie pojęcia władzy, społeczeństwa, oraz ról władzy i społeczeństwa, jak również członków, które je składają. Prawdziwe pojęcie tego daje Kościół, który w najwyższym stopniu zaleca „poszanowanie indywidualności". Nie ludzie są dla Kościoła, lecz Kościół dla ludzi, dla ich zbawienia przez Sakramenta święte. Człowiek nie może być środkiem, lecz celem sam w sobie i w swym wieczystym przeznaczeniu i nie można go podporządkowywać pojęciu szczepu, państwa i narodu. Takie poszanowanie indywidualności daje pod-

stawę należytego jej rozwoju i doskonalenia. Z tego stanowiska potępienia są godne wszystkie te czynniki, które obniżają moralny wzrost człowieka, jak np. bezwstyd w obyczajach, strojach i t. p. W końcu Ojciec św. przypomina kaznodziejom, aby polecali modlitwom wiernych Kościół w Meksyku i w Chinach. — Przed południem dnia 21 lutego Papież przyjął na specjalnym posłuchaniu króla Szwecji, który niedawno w najściślejszem incognito przybył z Paryża do Rzymu.

Francja. — Instytut katolicki w Paryżu otworzył z początkiem roku bieżącego kurs historji misyjnej, który ma dopełnić braków, jakie stanowi w historji powszechnej zupełne niemal usunięcie sprawy szerzenia Królestwa Chrystusowego na tej ziemi i prowadzenia ludzkości do odwiecznych przeznaczeń. — *Semaine religieuse de Viviers* podaje ciekawe cyfry odnośnie do szkół państwowych na terenie departamentu. Oto w 22 powiatach, a 60 gminach szkoły państwowe (bez religji) prawie nie mają uczniów; pełne są za to prywatne „wolne" szkoły katolickie.

Austrja. — 20 lutego r. b. odbyło się w Wiedniu Walne Zgromadzenie *Volksbundu*. Przedstawione zostały sprawozdania z działalności za rok 1926. Sprawozdawca ks. prał. Fried tak określił cele organizacji: „Chcemy katolickie społeczeństwo tak wykształcić i uformować, aby zostało uświadomione odnośnie do wszystkich spraw religijnego, gospodarczego, obywatelskiego i politycznego życia, aby w ten sposób katolicy mogli wszędzie zajmować stanowisko katolickich zasad i według nich postępować". Sprawozdania wykazały, że te szerokie cele zostały osiągnięte. — *Reichspost* z d. 15 marca podaje sprawozdanie ze zjazdu delegatów katolickich organizacji kraju, który się odbył w Lincu. Obradowano nad trzema zagadnieniami: stosunek robotników do katolicyzmu, — problem szkolny, i rozbudowa „Katolickiej Akcji" w myśl życzeń Stolicy Apostolskiej.

Czechosłowacja. — Pisma czechosłowackie donoszą, że rząd czechosłowacki nawiąże w dniach najbliższych rozmowy z Watykanem w sprawie pewnych aktualnych zagadnień z dziedziny polityki kościelnej. Tematem tych rozmów będzie m. in. sprawa uzgodnienia granic djecezyj z granicami państwowemi i mianowanie biskupów w Słowacji. — Świeżo odbyła się w Pradze pod przewodnictwem arcyb. Kordacza konferencja delegatów katolickich organizacyj z całej republiki czechosłowackiej celem przygotowania planu „Akcji katolickiej" dla Episkopatu, który ostatecznie o formach i metodach tej „Akcji" zadecyduje. Zarys „Akcji katolickiej" podał arcyb. Kordacz. Ma to być zbiorowa akcja katolików dla „pogłębienia religijno - moralnego życia w rodzinie, gminie i państwie". Komórką podstawową mają być parafje, a mianowicie parafjalne organizacje katolickie. Rady diecezjalne mają się cieszyć autonomją.

Chiny. — Władze kantońskie rozwiązały dwie organizacje chrześcijańskie i nakazały zamknięcie wszystkich szkół, utrzymywanych przez misjonarzy, z chwilą otwarcia szkół krajowych. Nieruchomości, należące do szkół misjonarskich, żagrożone są konfiskatą.

Z życia Katolickiego w Kraju.

Archidjecezja warszawska. — Dn. 16 marca r. b. odbył się w Warszawie zjazd Episkopatu polskiego. Oprócz odezwy do Narodu, Księża Biskupi wystosowali list do Biskupów meksykańskich z wyrazami współczucia i podziwu dla mężnych wyznawców Wiary św. i zapewnieniem pamięci w modlitwach. — Dn. 13 marca w wielkiej sali „Collosseum" odbył się olbrzymi wiec protestacyjny przeciwko prześladowaniom katolicyzmu w Meksyku. Wiec zagaił hr. Michał Sobański, zaprosiwszy na przewodniczącego pos. K. Ilskiego. Obszerne referaty wygłosili pp.: Rostworowski i Puzynianka. — W niedzielę 3 kwietnia J. E. ks. kard. Kakowski ze współkonsekratorami, J. E. ks. ks. bisk. Gallem i Tymienieckim,

dokona konsekracji nowomianowanego sufragana diecezji łódzkiej, J. E. ks. Kazimierza Tomczaka. Ks. Biskup Tomczak urodził się w r. 1883 w Biesiekierzu (w wojew. łódzkim). Po ukończeniu gimnazjum w Chyrowie w r. 1902, studjował teologję w seminarjum w Warszawie, następnie w Akademji duchownej w Petersburgu. Był wikarjuszem w Słomczynie, kiedy proboszczem w tej parafji był obecny biskup-ordynarjusz łódzki, ks. Tymieniecki. Od r. 1911 był ks. biskup profesorem semin. duchownego w Warszawie, gdzie wykładał literaturę polską, a następnie homiletykę i patrologję.

Archidiecezja krakowska. — Od listopada ub. r. odbywa się kurs filozofji katolickiej dla inteligencji katolickiej, jako cykl wykładów wygłaszanych dwa razy tygodniowo (w poniedziałki i piątki od godz. 8 do 9 wiecz. w sali sodalicyjnej przy kościele św. Barbary). Kurs ma objąć w ciągu dwóch lat zasady filozofji neoscholastycznej, w ciągu zaś następnych dwóch lat zasady teologji. W kursie bierze udział kilkadziesiąt osób ze sfer inteligencji zawodowej oraz słuchaczek i słuchaczów Uniw. Jag. — Komitet odnowienia wykupionych bydynków pokościelnych św. Agnieszki donosi, że d. 17 marca 1927 delegaci komitetu wiceprezes p. Mieczysław Kolbuszewski i sekretarz p. Ignacy Sarna odebrali w definitywne posiadanie komitetu z rąk najemcy M. Schamrotha tenże kościół wraz z przyległym placem, w którym od kilkudziesięciu lat znajdował się handel starego żelaziwa. Po 130 latach profanacji poświęconego przybytku przez obce żywioły, znalazł się ten budynek z powrotem w rękach katolickich.

Archidiecezja poznańska. — W dn. 19 i 20 odbył się tu zjazd delegatów Zw. Kat. Tow. Rob. Polskich z archidjec. gnieźnieńskiej i poznańskiej. Związek liczy 208 towarzystw 13.450 członków. Uchwalono potrzebę zakładania kursu oświatowego i społecznego dla działaczy robotniczych, urządzenie obchodu rocznicy encykliki „Rerum novarum", urządzenie w r. b. wycieczki nad morze, licznego udziału w zjeździe katolickim, który odbędzie się w czerwcu w Toruniu.

Bibljografja.

Walerjan Charkiewicz **„U Grobu Unji Kościelnej".** Kraków 1926, str. 36.

Odrodzenie w granicach naszej Metropolji obrządku wschodniego, wywołało zjawienie się cytowanej broszurki, którą z ciekawością przeczyta każdy interesujący się zagadnieniami Unji, a te zagadnienia są dziś u nas może najaktualniejszemi.

Żywy styl beletrystyczny i obfitość rycin ułatwiają czytanie i uplastyczniają opisywane zdarzenia.

Celem książki jest wyjaśnienie w miarę możności tego niebywałego w dziejach faktu likwidacji Kościała przez jego własnych biskupów.

Zjawiskiem charakterystycznym dla naszego czasu jest to, że książka wyszła z pod pióra laika.

W. K.

Od Administracji.

Jeszcze raz prosimy bardzo o nadsyłanie rychlejsze prenumeraty, jak i o przypomnienie sobie zalecenia J. E. Księdza Arcybiskupa-Metropolity, iż X. X. Proboszczowie i Rektorzy kościołów mają prenumerować **2 egz.** „Wiadomości Archid.", drugi egz. dla archiwum można prenumerować na koszt kościoła.

Drukowane za zezwoleniem Władzy Duchownej.

Redaktor i Wydawca

X. FRANCISZEK KAFARSKI.